

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Akcijski načrt: financiranje trajnostne rasti

(COM(2018) 97 final)

(2019/C 62/12)

Poročevalec: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Zaprosilo	Evropska komisija, 10. 4. 2018
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	7. 9. 2018
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	17. 10. 2018
Plenarno zasedanje št.	538
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	164/6/5

1. Sklepi in priporočila

1.1 Pri spopadanju z glavnimi **izzivi**, ki jih prinaša unija kapitalskih trgov (**CMU**), in krepitvi odpornosti euroobmočja je trden sistem financiranja **trajnostne rasti** z dolgoročnim poslanstvom najpomembnejši dejavnik za povrnitev zaupanja v trge in povezovanje prihrankov s trajnostnimi naložbami. Ti so dopolnilni viri financiranja za MSP in krepijo projekte ekološke in socialne infrastrukture.

1.2 Odbor odobrava akcijski načrt Komisije in se strinja, da lahko Evropa postane „svetovna voditeljica“ in „izbrani kraj za naložbe v trajnostno rast“⁽¹⁾. Po njegovem mnenju je pomembno zagotoviti dolgoročno konkurenčnost EU. Širše povedano to vključuje spodbujanje trajnostne, vključujoče in vzdržne gospodarske rasti, polne in produktivne zaposlenosti ter dostojnega dela za vse (cilj trajnostnega razvoja št. 8).

1.3 Teh izzivov bi se bilo treba lotiti usklajeno s skupnimi prizadevanji vseh, tudi akterjev finančnega sektorja, podjetij, državljanov in organov. Prehod na model trajnostne rasti je poleg tega zapletena naloga in nedvomno postopen proces, pri katerem je treba upoštevati posebnosti sektorja.

1.4 Prevladati bi morali celosten pogled, sodelovanje in nadaljnje povezovanje med državami članicami. Nadvse pomembno je, da je na tem področju EU soglasna in sledi istemu pristopu, saj bo to omogočilo ne le uresničitev zastavljenih ciljev, temveč tudi napredek na drugih pomembnih področjih, kot so energetska unija, bančna unija, unija kapitalskih trgov in digitalna agenda.

1.5 Trajnostni gospodarski modeli se morajo opirati na raznolik finančni sistem, v katerem enakopravno sobivajo različno velike banke z različnimi poslovnimi modeli ter drugi finančni akterji. Zato je nujno dopolniti predpise in izboljšati njihovo doslednost ter pravilno izvajanje v skladu z **načelom sorazmernosti**.

⁽¹⁾ Glej Akcijski načrt: financiranje trajnostne rasti COM(2018) 97 final, poglavje 6 – Pot naprej.

Po mnenju EESO morata preusmerjanje kapitalskih tokov v bolj trajnostno gospodarstvo, obvezno spremljati **finančno vključevanje** in **socialna kohezija** v Evropi, kjer nihče ne bo zapostavljen. Naraščajoče razlike med prihodki državljanov namreč lahko ovirajo trajnostno rast, zato je treba z upravljanjem podjetij in institucij to stanje znova uravnotežiti.

1.6 Zagotoviti je treba ustrezno **uskklajenost** med različnimi finančnimi okviri na svetovni ravni, kot skupno podlago pa uporabiti cilje OZN za trajnostni razvoj ter z njimi uskladiti trajnostno taksonomijo ⁽²⁾. Prenovljeno taksonomijo, predlagano v akcijskem načrtu, bi bilo treba promovirati na svetovni ravni in jo vključiti v pravo EU, da bi se enotno in sočasno uporabljala v vseh državah članicah, ter jo redno revidirati in posodabljati.

1.7 EESO na splošno močno podpira **akcijski načrt Komisije za financiranje trajnostne rasti**, ki naj bi povečal trajnost celotne **finančne vrednostne verige**, vendar želi navesti nekaj ugotovitev v zvezi z ukrepi iz načrta in njegovim izvajanjem:

- I. Pri celovitem pristopu z uporabo metodologije življenjskega cikla za vključitev finančne pomembnosti ⁽³⁾ v naložbeni postopek so potrebne **trajnostne naložbe** in **odgovorna posojila**: eno brez drugega bi bilo neskladno in bi upočasnilo dokončanje finančne unije (bančne in kapitalske).
- II. Taksonomija mora biti **dinamična**, razviti jo je treba postopoma na podlagi jasne opredelitve okoljskih, socialnih in upravljavskih meril za trajnostne gospodarske dejavnosti. V prvi fazi je treba oblikovati okoljske dejavnike, obenem pa vzpostaviti varovala na socialnem področju ter dobro upravljanje podjetij.
- III. Vseh deset ukrepov je dobro medsebojno usklajeno in povezano. Zato je treba poskrbeti, da bo konfiguracija nove taksonomije ustrezna (ukrep 1), da jo bodo bonitetne agencije upoštevale (ukrep 6) pri razvoju sistemov točkovanja, temelječih na objavah zanesljivih podatkov podjetij (ukrep 9), ki bodo dopolnjevali oznake (ukrep 2) ter referenčne vrednosti za trajnost (ukrep 5). Akterji v finančnem sistemu bi tako imeli ob predhodnem svetovanju in proaktivni interakciji s svojimi strankami (ukrep 4) zanesljivo podlago za vključitev okoljskih, socialnih ter upravljavskih dejavnikov v svoje odločitve glede naložb (ukrep 7). To bi potekalo v znamenju **fiduciarne dolžnosti** delovanja v višjem interesu vlagateljev ali koristnikov (ta izhaja iz načela „preudarne osebe“, ki obstaja v pravnem redu EU).
- IV. Standardizacijo in po potrebi naknadno označevanje trajnostnih finančnih produktov bi lahko dopolnili z novim evropskim okvirom za **krite obveznice** ⁽⁴⁾ in podprli načrtovane **vseevropske trajnostne produkte**, začeni s pokojninami.
- V. Izjemno pomembna je uskladitev **spodbud** za trajnostne naložbe, kadar so z njimi povezani **pozitivni zunanji učinki**. Usklajena metodologija za nizkoogljične indekse bi morala biti vodilo za izračun drugih učinkov. V zvezi z odpornostjo in stabilnostjo finančnega sektorja bi bilo treba preučiti možnost zagotovitve **zelenega podpornega dejavnika**, da bi lahko ustrezno opredelili njun obseg. V zvezi s tem se EESO pridružuje EP pri zagovarjanju vključitve tveganj za vzdržnost v okvir uredbe Basel IV ⁽⁵⁾. Pozornost bi bilo treba nameniti tudi drugim možnostim, ki neposredno koristijo končnim posojilojemalcem in vlagateljem, kot so davčne spodbude.
- VI. Prizadevati si je treba za objavo visokokakovostnih, čim bolj usklajenih, še bolj popolnih, relevantnih in primerljivih **nefinančnih informacij**, da bi olajšali zunanji nadzor. Za doseg tega cilja bi bilo treba oceniti tudi učinek direktive o razkritju nefinančnih informacij (2014/95/EU). Tudi oblikovanje alternativnih računovodskih obravnav je posebno poglavje, ki bi ga bilo treba obravnavati vzporedno.

⁽²⁾ Glej osnutek trajnostne taksonomije EIB: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/180131-sustainable-finance-final-report-annex-3_en.pdf.

⁽³⁾ Z okvirom finančne pomembnosti se analizirajo najpomembnejši dejavniki finančne uspešnosti podjetij, med njimi finančno pomembni dejavniki vzdržnosti.

⁽⁴⁾ Krite obveznice so dolžniške obveznosti, ki jih izdajajo kreditne institucije in so zavarovane z omejeno skupino sredstev, v zvezi s katerimi lahko imetniki obveznic neposredno uveljavljajo pravice kot prednostni upniki. Glej nova predloga uredb: COM(2018) 93 final – 2018/0042 (COD) in COM(2018) 94 final – 2018/043 (COD).

⁽⁵⁾ Baselski okvir je mednarodni sporazum o regulativnem okviru, s katerim je bil uveden niz reform za izboljšanje pravne ureditve, nadzora in obvladovanja tveganja v bančnem sektorju. Vsi standardi, ki jih je oblikoval Baselski odbor, so minimalne zahteve, ki veljajo za banke, delujoče na mednarodni ravni, zato bi z vključitvijo določb o trajnosti v ta okvir pripomogli k spremembam v isto smer na svetovni ravni, <https://www.bis.org/bcbs/basel3.html>.

- VII. Evropski nadzorni organi in njihov skupni odbor bi se morali opirati na specializirane tehnične vire (obstajajo številni organi z dolgoletnimi izkušnjami z družbeno odgovornimi naložbami) pri oblikovanju tehničnih standardov, povezanih z delegiranimi akti, ki jih predlaga Evropska komisija, ter naknadnim nadzorom nad obsežnim izvajanjem predpisov, z vzpostavljanjem sorazmernih in učinkovitih postopkov in brez pogosto videnih tehnokratskih ekscesov.
- VIII. Prav tako mora biti depozitar naložbe sposoben učinkovito opravljati nadzor dejavnosti upravljaljskega ali naložbenega podjetja, zato je treba zagotoviti njegovo neodvisnost. To zlasti pomeni, da morajo obstajati pravila glede navzkrižja interesov v primeru delničarskih vezi ali navzkrižnega lastništva ⁽⁶⁾.
- IX. Glede povezave s predlogom Komisije za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 ⁽⁷⁾ EESO meni, da je predlog korak v pravo smer, čeprav bi moral biti bolj ambiciozen, da bi lahko dosegli zaveze iz agende 2030 za trajnostni razvoj. V zvezi s tem EESO poziva k vsaj 30-odstotnemu povečanju izdatkov EU za doseganje podnebnih ciljev ⁽⁸⁾, kar pa ne sme ogroziti drugih zavez. EESO pozdravlja znatno povečanje „v odstotkih“ (+46 %) pri zavezah glede okoljskih in podnebnih ukrepov, vendar proračunska sredstva, predvidena za ta namen, očitno ne zadostujejo za prehod na trajnostni razvoj in boj proti podnebnim spremembam.

1.8 Študije ⁽⁹⁾ so pokazale, da si vlagatelji želijo, da se v okviru njihovih naložb upoštevajo podnebni, okoljski in socialni vidiki. Za njihov lažji in varen dostop bi bilo treba oblikovati **vodilne vseevropske trajnostne finančne produkte**, začevši z vseevropskim osebnim pokojninskim produktom (PEPP). Mednarodna promocija teh **varnih in trajnostnih** produktov bi lahko pritegnila tuje naložbe v Evropo.

1.9 Izredno pomembno je **obveščanje** o teh dejavnostih, če želimo, da se bodo državljani zavedali, kaj EU dela zanje. Potrebna je delitev odgovornosti med vsemi javnimi in zasebnimi akterji, poleg tega pa bi moralo biti **finančno izobraževanje** ⁽¹⁰⁾ obvezno, da bi ljudje novi pristop tudi razumeli, s čimer bi spodbudili manjšinske družbeno odgovorne naložbe ter trajnostno proizvodnjo blaga in storitev.

1.10 Na koncu EESO poudarja potencial **umetne inteligence** pri usklajevanju želja končnih vlagateljev z namembnostjo naložb. Ob upoštevanju izkušenj glede dodane vrednosti **strojnega učenja o okoljskih, socialnih in upravljaljskih merilih** (ki povezuje kazalnike družbeno odgovornih naložb, referenčne vrednosti za trajnost itd.) bi bilo treba preučiti uporabo nove taksonomije v okviru teh novonastalih pobud. Preučiti bi bilo treba tudi rešitve za strojno učenje, s katerimi bi banke in vlagatelje spodbudili k povečanju posojil za specifične sektorje ali dejavnosti, ki upoštevajo okoljska, socialna in upravljaljska načela.

1.11 EESO javno poziva zakonodajalca k hitri obravnavi in sprejetju treh zakonodajnih predlogov, ki izhajajo iz akcijskega načrta in jih je Komisija sprejela 24. maja 2018.

2. Uvod: nastajanje novega scenarija

2.1 Naraščanje financiranja oziroma večanje teže finančnega sektorja v gospodarstvih se je začelo leta 1971, ko so ZDA odpravile vezanost dolarja na zlato (t. i. zlati standard) in je denar postal bolj fiduciarno ter neotipljivo blago, odvisno od zaupanja. Do 80-ih let je količina vsega denarja (M2) znašala približno 50 % svetovnega BDP, podobno kot količina izvedenih finančnih instrumentov.

2.2 Znesek se je med krizo zmanjšal, nato pa se leta 2015 znova povzpela na prejšnjo raven, pri čemer so se finančna sredstva povečala za štirikrat, izvedeni finančni instrumenti pa za več kot desetkrat.

⁽⁶⁾ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv%3AOJL_2016.078.01.0011.01.ENG.

⁽⁷⁾ Za celovito stališče EESO glej mnenje EESO Večletni finančni okvir po letu 2020 (UL C 440, 6.12.2018, str. 106).

⁽⁸⁾ Evropska komisija je predlagala, da se vsaj 25 % sredstev EU v obdobju 2021–2027 nameni okoljskim ciljem (za obdobje 2014–2020 je bilo določenih 20 %).

⁽⁹⁾ https://www.morganstanley.com/pub/content/dam/msdotcom/ideas/sustainable-signals/pdf/Sustainable_Signals_Whitepaper.pdf.

⁽¹⁰⁾ Glej poročilo IOSCO/OECD *The Application of Behavioural Insights to Financial Literacy and Investor Education Programmes and Initiatives*.

2.3 To neravnovesje med realnim in finančnim gospodarstvom se vse bolj povečuje zaradi nedavnega pojava finančne in zavarovalniške tehnologije (*FinTech in InsurTech*), vse to pa zahteva večja prizadevanja za trdno ureditev in nadzor, ki bi zagotovila finančno stabilnost.

2.4 Sedemnajst ciljev ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in Pariški sporazum za prilagoditev in krepitev odpornosti na podnebne spremembe naj bi zagotovili stabilnost, obnovo in boljše ravnovesje med vključujočimi družbami ter uspešnimi gospodarstvi.

2.5 V duhu Pogodb EU in politik, ki se izvajajo na njihovi podlagi, je prehod na nizkoogljično, z viri gospodarno in krožno gospodarstvo ključnega pomena za **dolgoročno konkurenčnost** EU, pa tudi za uravnoteženo povezovanje ekonomske, socialne in upravljalvske razsežnosti.

2.6 Evropski odgovor na **Agendo 2030** mora biti v skladu s Pogodbami in znova vsebovati dolgoročno vizijo trajnosti, pri kateri so ekonomska rast, socialna kohezija in varstvo okolja tesno povezani ter se vzajemno krepijo.

2.7 Finančni sistem lahko ima pomembno vlogo pri reševanju izzivov, povezanih s trajnostjo, zlasti ko gre za iskanje potrebnih sredstev za zaprtje letne naložbene vrzeli v višini skoraj 180 milijard EUR, potrebnih za doseganje podnebnih in energetskih ciljev EU do leta 2030 ⁽¹¹⁾. V zvezi s tem Odbor podpira ugotovitve strokovne skupine na visoki ravni za financiranje trajnostne rasti, da mora preoblikovanje gospodarstva EU potekati v realnem gospodarstvu, pri čemer je treba spodbujati trajno sodelovanje med javnimi in zasebnimi akterji.

2.8 Prehod na trajnostno gospodarstvo morajo spremljati digitalne tehnologije in inovacije. Nadalje mora ščititi in spodbujati svetovne vrednote, kot je dejal generalni sekretar OZN ⁽¹²⁾. Pravna in operativna tveganja verig podatkovnih blokov, kriptovalut in pametnih pogodb se povečujejo zaradi pomanjkanja njihove ureditve in zaradi nejasnosti. Za boljšo zaščito potrošnikov in vlagateljev, ohranitev celovitosti trgov in preprečevanje škodljivih praks (davčnih utaj, pranja denarja ali financiranja terorizma) je treba spodbujati varnost ter preglednost mrež za finančne inovacije ⁽¹³⁾.

2.9 Za projekte, povezane s cilji konference pogodbenic COP 21 ⁽¹⁴⁾, je potreben zadosten, trden in namenski kapital, tako opredmeten kot neopredmeten (človeški in tehnološki kapital ter druge oblike relacijskega kapitala, vključno z institucionalnim).

2.10 Za zaščito **preglednosti ter dolgoročne naravnosti** gospodarstva bo treba prilagoditi javne politike, spodbuditi sodelovanje zasebnih akterjev in dopolniti proračunske vire.

2.11 Trajnostna vizija zahteva tesnejšo, obsežnejšo in bolj celostno povezavo s specifičnimi političnimi področji, kot so energetska unija, digitalna agenda in evropski steber socialnih pravic, da se spodbudijo – javne in zasebne – socialne in zelene naložbe.

2.12 Takšno razmišljanje tvori tudi jedro projekta EU za unijo kapitalskih trgov. EESO se strinja, da bi bilo treba učinkovito kombinirati zasebni kapital, financiranje iz Evropskega sklada za strateške naložbe ter druge sklade EU, da se naložbe usmerijo v podjetja s pozitivnimi zunanjimi socialnimi in okoljskimi učinki.

2.13 Čas je za dejanja. Evropa je bila v zadnjih 28-ih letih vodilna na področju trajnosti, vendar nikakor ni edini akter.

⁽¹¹⁾ Glej Akcijski načrt, poglavje Ozadje, točka 1.1.

⁽¹²⁾ Cilj je opredeliti, kako bo sistem OZN podprl uporabo teh tehnologij za pospešeno uresničevanje agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in kako bi te tehnologije lahko prilagodili vrednotam iz Listine OZN in Splošne deklaracije o človekovih pravicah ter normam in standardom mednarodnega prava. <http://www.un.org/en/newtechnologies/images/pdf/SGs-Strategy-on-New-Technologies.pdf>.

⁽¹³⁾ Glej mnenje EESO o akcijskem načrtu Komisije Finančna tehnologija (UL C 367, 10.10.2018, str. 61).

⁽¹⁴⁾ COP21: Konferenca ZN o podnebnih spremembah leta 2015.

3. Financiranje za bolj trajnostni svet

3.1 Vse bolj se soočamo z dramatičnimi in nepredvidljivimi posledicami podnebnih sprememb in izčrpanja virov, kar lahko poveča socialno izključenost in neenakost.

3.2 Člen 3 Pogodbe o Evropski uniji določa, da EU spodbuja trajnostno in okolju prijazno rast. Nujno ukrepanje v zvezi s podnebnimi spremembami je zdaj absolutna prednostna naloga, tudi za EESO, in postaja globalni okvir za delovanje javnih oblasti, pa tudi gospodarskih akterjev, delavcev in državljanov. Skladno s tem je treba organizirati – in predvsem financirati – obsežen gospodarski, socialni in okoljski prehod.

3.3 Teh izzivov bi se bilo treba lotiti usklajeno s skupnimi prizadevanji vseh. Finančni sektor mora imeti pomembno vlogo pri usmerjanju sredstev, prihrankov in naložb državljanov, varčevalcev in vlagateljev v gospodarstvo. Dejanski prehod bo na koncu potekal v gospodarstvu, zato je vloga podjetij pri tem ključna in nujna. Svoje obveznosti na tem področju bodo morale izpolniti tudi oblasti.

3.4 Evropa bo lahko zavzela odločno stališče le, če bo glede načrta doseženo največje možno soglasje. Države članice bi se morale povezati in združiti svoje sile. Individualnim pristopom in lastnim interesom bi se morali odpovedati v korist skupnega projekta za prihodnost, ki bo ščitil tudi bodoče generacije. Evropski odgovor na Agendo 2030 mora vsebovati dolgoročno vizijo trajnosti in jasne cilje, med katerimi bodo ekonomska rast, socialna kohezija in varstvo okolja tesno povezani ter se bodo vzajemno krepili.

3.5 Dolgoročni pristop k trajnostnemu financiranju bi morale spremljati javne politike, pri katerih bi se ustrezno ocenili negativni zunanji učinki ter trajnostne in netrajnostne naložbene možnosti. Hkrati je potrebna dobra predvidljivost bolj povezane industrijske politike v okviru svetovnih vrednostnih verig v vseh državah članicah. To bi bilo treba storiti s poglobljeno analizo in nato ustreznim političnim procesom, ki bi ga morale podpreti Komisija in države članice.

3.6 EESO poudarja, da bi se **trajnostna rast** morala nanašati na okoljske, ekonomske, socialne in upravljavske vidike ter temeljiti na uravnoteženem, globalnem in vsestranskem pristopu, ki je usklajen z vsemi cilji trajnostnega razvoja in Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah ter vzpostavlja **minimalne medsektorske pogoje**, ki jih ni mogoče nadomestiti z drugimi. Najnižji nedotakljivi prag je določen v mednarodnih konvencijah o **pravicaх ranljivih oseb** (kot so ženske, dekleta, otroci, begunci, delavci migranti, invalidi in drugi) ⁽¹⁵⁾, izvršuje pa se z upoštevanjem načel **dobrega fiskalnega upravljanja**.

3.7 Veliko je dokazov za to, da si evropski državljani želijo s svojimi prihranki in naložbami podpreti tudi socialne in okoljske cilje. Zato jim je treba dati **to možnost in jih povezati** z vprašanji trajnostnega financiranja.

3.8 V ta namen bi se moral finančni sistem v bistvu bolj nagibati k temu, da bi bil za državljane EU **pregleden, stvaren in razumljiv**. Pri tem sta ključna elementa izboljšanje **dostopa do informacij** o rezultatih na področju trajnosti in spodbujanje **finančne pismenosti** (boljše razumevanje delovanja finančnega sistema).

4. Preusmerjanje kapitalskih tokov v bolj trajnostno gospodarstvo

4.1 Z Evropskim skladom za strateške naložbe (EFSI) so bile v času od njegove uvedbe mobilizirane javne in zasebne naložbe v strateško pomembne projekte EU. Upravlja se glede na seznam projektov Evropske investicijske banke (EIB): to so naložbe v zeleno energijo in učinkovito rabo virov, upravljanje voda, digitalne sektorje, promet itd.

4.2 Vendar pa je, poleg EFSI, treba bolj vključiti še druge sektorje, zlasti tiste, ki so usmerjeni v socialno infrastrukturo in institucije, ki dajejo veljavo neopredmetenemu kapitalu mladih, žensk in drugih izključenih ali ranljivih socialnih skupin.

⁽¹⁵⁾ Glej zlasti vodilna načela ZN o podjetništvu in človekovih pravicah, Listino EU o temeljnih pravicah in delovne standarde Mednarodne organizacije dela.

4.3 Lastni prihranki so nujen vir trdne gospodarske rasti, kar pomeni, da morajo lokalne banke financirati trajnostne projekte MSP.

4.4 Po mnenju EESO bi bilo treba financiranje iz sklada **EFSI** povečati tako, da se prištejejo sredstva finančnih ustanov in javnih bank iz držav članic EU, ki bi morale delovati kot mreža in skupaj pripraviti bolj strateško ter vključujočo dolgoročno perspektivo, ki bi temeljila na skupni opredelitvi dejanskega pomena besede „trajnosten“ in bi vsebovala začasen načrt za razogljčenje podjetij.

4.5 Hkrati EESO poziva **Evropsko centralno banko (ECB)**, naj preuči možnost zelene in socialne obrestne mere, da bi spodbudila trajnostne naložbe in posojila, ter se strinja z Evropskim parlamentom, da bi morala ECB v svojih smernicah za programe nakupa izrecno upoštevati Pariški sporazum ter okoljske, socialne in upravljske cilje.

4.6 Enoten sistem klasifikacije trajnostnih dejavnosti

4.6.1 Ponovno je treba preučiti tradicionalne metode izračunavanja in izvajanja ocen učinka. Pripraviti je treba **nove opredelitive kvantitativnih in kvalitativnih kazalnikov, ki bodo zanesljivejše** in bodo združile prednostne ekonomske in okoljske vrednote z vrednotami družbe in preživetjem človeštva.

4.6.2 EESO se strinja s Komisijo, da je treba nujno začeti prvo fazo vzpostavljanja trdne, vendar dinamične **trajnostne taksonomije**, s čimer se zagotovijo doslednost na trgu in jasne smernice o tem, kaj je okolju prijazno, socialno in kaj pomeni dobro upravljanje s **celostne perspektive**.

4.6.3 Skupina tehničnih strokovnjakov za trajnostno financiranje je hrbtenica tega procesa, ki se mora pri pripravi trdne in verodostojne **zelene in socialne taksonomije** imeti možnost v vsakem trenutku opreti na visoko usposobljenost in natančno poznavanje strateških industrijskih sektorjev.

4.6.4 Skupina tehničnih strokovnjakov bi morala svoj mandat začeti z jasnimi cilji glede vsebine in časovnega razporeda, pri čemer bi moral biti prvi korak združitev nove taksonomije z drugimi veljavnimi mednarodnimi klasifikacijami (ekonomske dejavnosti, poklici, študiji ipd.), da se poveča skladnost z merili in referencami ZN.

4.6.5 Evropska taksonomija bi morala zajemati tri ravni:

- minimalni standard, usklajen s cilji trajnostnega razvoja do leta 2030, Pariškim sporazumom in načelom neškodovanja v skladu z analizo okoljskih, socialnih in upravljskih tveganj,
- vmesno raven z opredelitvijo dejavnosti, ki imajo preverljivo pozitiven učinek v skladu s finančno pobudo UNEP (Program ZN za okolje) in
- raven z dejavnostmi, ki lahko pospešijo pozitivne spremembe in podprejo okoljske, ekonomske in socialne izzive, v skladu s potrebami različnih deležnikov, ki bodo taksonomijo uporabili za referenco.

4.6.6 Nujno je treba razvrstiti različne vrste koristi iz naložb, ki jih je mogoče pripisati uvedbi dejavnika vzdržnosti (taksonomija). Pozitivna merila bi bilo treba dopolniti s škodljivimi učinki na okolje ⁽¹⁶⁾, tako da bi bilo mogoče opredeliti netrajnostna finančna sredstva.

4.6.7 Nova taksonomija bi morala biti povezana s strategijo in naložbenim načrtom EU za prehod na nizkoogljično gospodarstvo. Vključevati bi morala finančne dejavnosti v korist zmanjševanja emisij v sektorjih sistema EU za trgovanje z emisijami ⁽¹⁷⁾ in v sektorjih Uredbe o porazdelitvi prizadevanj ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁶⁾ Glej priporočilo OECD z naslovom „Priporočilo o skupnih pristopih na področju uradno podprtih izvoznih kreditov ter postopka skrbnega pregleda“.

⁽¹⁷⁾ V skladu z Direktivo 2003/87/ES, Priloga 1, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/29.

⁽¹⁸⁾ Uredba o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v državah članicah v obdobju 2021–2030 za prispevanje k podnebnim ukrepom in izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013.

4.7 Standardi in oznake za trajnostne finančne produkte

4.7.1 Spodbujanje lažjega in varnega dostopa za vlagatelje je ključnega pomena za širitev trajnostnih finančnih trgov. Evropski **standardi** trajnostnega financiranja bi morali biti **skrbno oblikovani**, določati bi morali minimalne zahteve glede socialno odgovornih naložb.

4.7.2 Zato bi lahko začeli z uvedbo **uradnega standarda EU za zelene obveznice** in razmislekom o oznaki ali certifikatu EU za zelene obveznice, ki bi se obvezno revidiral od zunaj. To bi bilo jamstvo za pozitiven učinek naložbe. V zvezi z **Akcijским načrtom o finančnih storitvah za potrošnike**: boljši produkti, večja izbira, EESO Komisiji priporoča ⁽¹⁹⁾, naj opredeli preproste, **lažje primerljive in popolnoma pregledne** produkte s podobnimi značilnostmi.

4.7.3 To prinaša možnosti za ponudbo **vodilnih vseevropskih trajnostnih produktov** in za nudenje ustreznih, neodvisnih in obvezno certificiranih **orodij za primerjavo** ⁽²⁰⁾ različnih **trajnostnih finančnih produktov** v različnih sodnih pristojnostih EU.

4.7.4 Oblika vseevropskega osebnega pokojninskega produkta (**PEPP**) ⁽²¹⁾, predvidena v zakonodajnem predlogu, ki ga je Evropska komisija sprejela 29. junija 2017, od ponudnikov pokojninskih zavarovanj zahteva, da javnosti razkrijejo, ali in kako vključujejo dejavnike ESG v svoje sisteme ocenjevanja tveganj, vendar pa jih določbe **ne zavezujejo**, da te dejavnike upoštevajo v svojih naložbenih politikah. Uvedba takšne obveznosti bi pripomogla k temu, da se njena uporaba razširi kot ena od trajnostnih rešitev.

4.7.5 EESO poziva države članice, naj to obveznost pravočasno razširijo na vse produkte, povezane s pokojninami. S tem bi pomagali razširiti njeno uporabo kot eno od trajnostnih rešitev za obravnavo problemov s sedanji dokladnimi pokojninskimi sistemi.

4.8 Spodbujanje naložb v trajnostne projekte

4.8.1 V skladu s **strateškimi cilji prenovljene industrijske politike EU** bi bilo treba preusmerjanje kapitala v dolgoročne naložbe povezati z zavezami glede podpore rasti MSP, pomoči manj razvitim regijam, nadgradnje infrastrukture in ozaveščanja ljudi z izobraževanjem in usposabljanjem.

4.8.2 Naložbe v trajnostno infrastrukturo je treba v skladu z direktivo Solventnost II nujno dopolniti s širšo **makrobonitetno politiko**, ki bo upoštevala **fizične učinke** (vse večja izpostavljenost tveganjem, povezanim s podnebnimi spremembami). Tako bi na primer gradbeni predpisi, ki bi čim bolj omejili posledice naravnih nesreč, zavarovalnice prisilili, da **na novo oblikujejo upravljanje tveganja** v skladu z novimi načeli **trajnostnega zavarovalništva**.

4.8.3 EESO podpira okrepitev skladov EFSI 2.0 in EFSF. V zvezi z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2021–2027 pozdravlja uvedbo instrumenta InvestEU, ki bi moral pritegniti več zasebnega kapitala in doseči trg obveznic, zavarovalnic in pokojninskih skladov.

4.8.4 Najti bi morali dodatni zasebni kapital za spodbujanje in podpiranje podjetij, še posebej MSP, pri njihovih naložbah na področjih inovacij ter raziskav in razvoja.

4.8.5 EESO priporoča tudi, da se bolje opredeli, **kje** sedanje javne in zasebne pobude vodijo k maksimalno trajnostni in odporni infrastrukturi, da se jih bo lahko z uporabo **prilagojenih rešitev** ponovilo v EU in v partnerskih državah.

4.9 Upoštevanje trajnosti pri finančnem svetovanju

4.9.1 Tako kot v mnenju Dolžnosti institucionalnih vlagateljev in upraviteljev premoženja glede trajnosti ⁽²²⁾ se EESO se zavzema za spremembo direktive MiFID II in direktive o distribuciji zavarovalnih produktov (IDD), da bi obvezno preučili,

⁽¹⁹⁾ Glej mnenje EESO o finančnih storitvah za potrošnike (UL C 434, 15.12.2017, str. 51).

⁽²⁰⁾ Na podlagi glavnih načel za primerjalna orodja (*Key principles for comparison tools*).

⁽²¹⁾ Sredstva, vložena v naložbene in zasebne pokojninske sisteme, so konec leta 2016 na območju OECD znašala več kot 38 milijard USD.

⁽²²⁾ Glej mnenje EESO Dolžnosti institucionalnih vlagateljev in upraviteljev premoženja v zvezi s trajnostjo, točka 3.8 (glej stran 97 tega Uradnega lista).

kako bi vključili **preference** vlagateljev **glede trajnosti**. Svetovalci bi tako lahko podali ustrezna priporočila o finančnih produktih in jasne informacije o možnih tveganjih ter koristih, povezanih z različnimi dejavniki trajnosti.

4.9.2 EESO se strinja, da naj Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) vključi preference glede trajnosti v svoje **smernice za oceno primernosti**.

4.10 *Referenčne vrednosti za trajnostno naravnost*

4.10.1 **Skupna metodologija** za merjenje nefinančnih rezultatov trajnostnih naložb bi bila optimalna rešitev. EESO torej pozdravlja predpise za **uskladitev referenčnih vrednosti**, ki zajemajo izdajatelje, katerih dejavnosti imajo nizke emisije ogljikovega dioksida, kot prvi korak, ki bi ga bilo treba storiti tudi pri drugih parametrih trajnosti.

4.10.2 Zato EESO poziva Komisijo, naj se osredotoči tudi na socialno področje, in sicer preko skupine tehničnih strokovnjakov, ki bo odgovorna za posvetovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi in objavo poročila o pripravi in metodologiji kazalnika referenčnih vrednosti za ogljik.

5. Vključevanje trajnosti v obvladovanje tveganj

Trajnost se nanaša na tveganja, povezana z ustvarjanjem bogastva, pri čemer se ni mogoče izogniti posledicam ekstrakcije, pridobivanja in slabšanja virov.

5.1 *Trajnost v tržnih raziskavah in bonitetnih ocenah*

5.1.1 EESO vztraja, da v **bonitetnih agencijah** ne sme biti **nobenih navzkrižij interesov**, saj je treba zagotoviti **neodvisnost ponudnikov raziskav in točkovanj**. Potrebna je tudi pregledna in pravočasna utemeljitev uporabljene metodologije za vsak posamezen primer.

5.1.2 Bonitetne agencije ne upoštevajo dovolj vpliva razdiralnih teženj dejavnikov ESG na prihodnjo kreditno sposobnost izdajateljev. EESO poziva k jasnim **standardom in nadzoru** EU za vse bonitetne agencije, ki delujejo v EU, glede **vključevanja dejavnikov ESG** v njihove ocene. Poleg tega poziva k uvedbi akreditacijskega postopka za **oznako za zelene finance**, ki bi jo uporabljali agenti, ki jih certificira ESMA.

5.1.3 Predvideti bi bilo treba tudi akreditacijo akterjev: bank, upraviteljev skladov itd. S tem bi različnim finančnim akterjem naložili dodatno obveznost ter preprečili določene težnje po tem, da se programi trajnostnih produktov uporabljajo kot element lažnega zelenega oglaševanja.

5.1.4 EESO na koncu predlaga, da se preuči uvedba suverenih zelenih bonitetnih ocen. Z jasnimi zelenimi ocenami poleg državnih ocen bi države spodbudili k nenehnemu izboljševanju lastne učinkovitosti. Obenem bi to lahko pripomoglo k pritegovanju tujih naložb.

5.2 *Obveznosti institucionalnih vlagateljev in upraviteljev premoženja glede trajnosti: fiduciarna dolžnost*

5.2.1 Nadzorni organi Evropske unije morajo zagotoviti dosledno usklajenost s **funkcijami finančnih posredniških služb**.

5.2.2 V ta namen je nujen bolj celosten pristop, kot je predviden v akcijskem načrtu Komisije; v središču morajo biti odnosi na področjih, za katere je značilna raznolikost, kot so med drugimi izobraževanje, poklic in spol ter geografska, rasna ali etnična, verska in kulturna pripadnost.

5.2.3 Vlagatelji bi morali proaktivno sodelovati s svojimi strankami, kar bi moral biti temeljni del njihovih zakonskih obveznosti, da bi bolje razumeli njihove nefinančne interese in bi jim lahko dali jasne informacije o možnih finančnih tveganjih in koristih, povezanih z dejavniki ESG.

5.2.4 Regulativni organi, vlagatelji, upravitelji sredstev, zaposleni v finančni industriji in svetovalci morajo ravnati tako, kot najbolj koristi upravičencem (na primer prihodnjim upokojevcem) ali strankam (malim ali institucionalnim vlagateljem). Vse njihove upravljalvske dejavnosti in glasovanje morajo biti v skladu s fiduciarno dolžnostjo namenjeni zaščiti trajnostne vrednosti vloženi sredstev. Poročati morajo o tem, kako kot imetniki sredstev sklada uporabljajo svoje glasovalne pravice.

5.2.5 EU lahko s pojasnitvijo obveznosti vlagateljev glede dejavnikov trajnosti dolgoročno okrepi naložbe (trajnostno financiranje je brez dvoma povezano z dolgoročno naravnostjo).

5.3 Bonitetne zahteve za banke in zavarovalnice

5.3.1 EESO je pred kratkim poudaril vlogo bank, ki lahko delujejo kot posredniki med zavestnim varčevanjem in družbeno odgovornimi naložbami. EESO priporoča, naj se zagotovi ugodnejša obravnava kapitalskih zahtev za naložbe v zeleno gospodarstvo in različna dolgoročna, nezapletena „**vključujoča posojila**“, kot so hipotekarna posojila, zlasti za povečanje energetske učinkovitosti, namestitev sončnih panelov itd. Poleg tega **bi bilo treba razmisliti o kapitalskih pribitkih** za naložbe v okolju škodljiva sredstva, da bi spodbudili pozitiven prehod na trajnostne dejavnosti. Pozornost bi bilo treba nameniti drugim možnostim, ki neposredno koristijo končnim posojilojemalcem in vlagateljem, kot so davčne spodbude. Na tem področju bi bil potreben poseben nadzor v okviru enotnega mehanizma nadzora ⁽²³⁾.

5.3.2 Kljub temu morajo posodobljeni modeli bonitetnega ocenjevanja bank pri izračunu tveganju prilagojenih sredstev vedno odražati najbolj aktualno tveganje, povezano s temi trajnostnimi sredstvi, da se tako ohrani visoka raven varstva potrošnikov.

5.3.3 Zato je treba bolje opredeliti meje tako imenovanega **zelenega podpornega dejavnika** in zagotoviti popolne in stroge empirične dokaze na podlagi jasne in natančne opredelitve pojma zelena naložba. **Odgovorne raziskave in inovacije** v okviru programa Obzorje 2020 in prihodnjega programa Obzorje Evropa bi bile lahko odlična možnost za pridobivanje znanstvenih rezultatov.

5.3.4 Na splošno ta novi scenarij za ohranitev odpornosti in finančne stabilnosti zahteva dobro kombinacijo upravljanja finančnih tveganj, pri čemer je treba upoštevati vpliv dejavnikov ESG na finančni donos in v **dinamičnem** procesu ustrezno prilagajati pravila. Kot je ugotovil Evropski parlament v resoluciji o trajnostnih financah ⁽²⁴⁾, bi morala Komisija spodbujati vključitev tveganj za vzdržnost v okviru uredbe Basel IV.

6. Spodbujanje preglednosti in dolgoročne naravnosti

6.1.1 Trajnostno financiranje potrebuje okvir za spodbude, ki bi kapitalske tokove preusmerjal v nujne naložbe, s čimer bi Evropi omogočil pravičen prehod na okoljskem in socialnem področju, kjer njen vodilni položaj glede vrednot evropskim podjetjem prinaša konkurenčne prednosti.

6.2 Razkrivanje in računovodenje

6.2.1 EESO ugotavlja, da je bila direktiva EU o **razkritju nefinančnih informacij** (direktiva NFI) prenesena brez posebnih ambicij in z metodologijo, ki ni bila usklajena, ter da vpliva le na velika podjetja in tako zelo malo prispeva k pravičnim in obsežnim trajnostnim naložbam v Evropi.

6.2.2 Vidik trajnosti, povezan z razkritjem nefinančnih informacij, ustvarja mnoge nove pomisleke in izzive, kot so digitalni prehod, nova metrika, standardizacija, dolžnosti, novi trajnostni ekonomski modeli ipd. Dejansko bi morale biti taksonomije in metodologije za poročanje v največji možni meri standardizirane in bi bilo treba sprejeti pravila, da bi bilo razkritij nefinančnih informacij več in da bi bila boljše dostopna. S tem bi regulativni organi in organi za tržni nadzor dobili boljši pregled nad svetovnimi trendi in bi lažje ustrezno ravnali. Sedanja faza se imenuje „preverjanje ustreznosti“ in bo upoštevala vidike, ki so v skladu s priporočili projektne skupine za finančna razkritja v zvezi s podnebjem (TCFD) pri Odboru za finančno stabilnost, po javnem posvetovanju, ki ga je začela Komisija.

6.2.3 Pri platformah za množično financiranje bi bilo treba v dokumentu s ključnimi informacijami o naložbi navesti glavna nematerialna, vendar finančno pomembna tveganja in koristi z računovodskega stališča ⁽²⁵⁾, ki jih prinaša sodelovanje v projektu množičnega financiranja.

⁽²³⁾ Glej mnenje EESO o dokončanju bančne unije (UL C 237, 6.7.2018, str. 46).

⁽²⁴⁾ <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180529IPR04517/meps-back-resolution-on-sustainable-finance>.

⁽²⁵⁾ Postavke v računovodskih izkazih so pomembne, če lahko vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov. Načelo pomembnosti je splošno priznano računovodsko načelo, zato morajo podjetja vse takšne zadeve razkriti. <https://www.business-case-analysis.com/materiality-concept.html>.

6.2.4 EESO podpira tudi resolucijo Evropskega parlamenta o mednarodnih standardih računovodskega poročanja (MSRP 9)⁽²⁶⁾ in odločno poziva k oceni učinka teh standardov na trajnostne naložbe.

6.2.5 EESO podpira odločitev, da se za oceno učinka novih ali revidiranih standardov MSRP na trajnostne naložbe pooblasti Evropska svetovalna skupina za računovodsko poročanje (EFRAG), ki naj bi tudi raziskala možne alternativne računovodske obravnave.

6.2.6 EESO nadalje predlaga, naj Komisija organ ESMA povabi, da:

- oceni sedanje prakse na bonitetnem trgu in pri tem razišče, v kolikšnem obsegu so upoštevani vidiki ESG in
- v svoje smernice o informacijah, ki jih morajo razkriti bonitetne agencije, vključi informacije o trajnosti na okoljskem in socialnem področju, ter razmisli o dodatnih ukrepih, kjer so potrebni.

6.3 *Upravljanje podjetij in pretirana kratkoročna naravnost kapitalskih trgov*

6.3.1 Mnogi vlagatelji bi radi vedeli, ali podjetje uporablja točne in pregledne računovodske metode in ali smejo običajni delničarji glasovati o pomembnih vprašanjih. Poleg tega si želijo, da se podjetja izogibajo navzkrižju interesov pri izbiri članov upravnih odborov, bonitetnih agencij in revizorjev.

6.3.2 Napočil je čas, da se resno upoštevajo ne le **okoljski** in **socialni** dejavniki (standardi, oznake, dejavniki podpore na okoljskem in socialnem področju za bonitetne zahteve, referenčne vrednosti za trajnostno naravnost), temveč tudi dejavniki **upravljanja** podjetij, in da se vsem podjetjem, ki se izogibajo **preglednemu razkritju** ključnih vidikov, kot so **davčno upravljanje**, **človekove pravice**, korupcija, pranje denarja in druge nezakonite dejavnosti, odreče pravica do vseh podpornih storitev in prekliče trajnostna ocena, ki so jo prejela.

7. Izvajanje akcijskega načrta

7.1 EESO odločno poziva k medsebojni uskladitvi med vsem vpletenimi **evropskimi institucijami, agencijami in mehanizmi**, ki morajo po potrebi spremeniti svoj mandat, da bo usklajen s časovnim načrtom za izvajanje akcijskega načrta.

7.2 Negotovost glede prihodnosti in pomanjkanje dolgoročnega razkritja tveganj sta glavni oviri za analize, ki zajemajo določeno časovno obdobje (le malo predvidevanj se nanaša na več kot pet let).

7.3 Evropski nadzorni organi bi morali imeti pomembno vlogo pri spremljanju trajnostne naravnosti na tem področju. Za pripravo skupne metodologije EU za analizo relevantnih scenarijev bi bilo treba preučiti dejavnike tveganja ESG z dolgoročnega vidika, Evropski odbor za sistemska tveganja (ESRB) pa bi jih lahko postopno vključil v svoje obremenitvene teste.

7.4 Mednarodno združenje nadzornikov trga vrednostnih papirjev (IOSCO) bi moralo uvesti in spodbujati spoštovanje mednarodnih standardov za urejanje in nadzor⁽²⁷⁾ na področju trajnostnega financiranja, da bi omogočili usklajenost nove strukture svetovne trajnosti.

V Bruslju, 17. oktobra 2018

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER

⁽²⁶⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0381+0+DOC+XML+V0//SL>.

⁽²⁷⁾ Glej Methodology for Assessing Implementation of the IOSCO Objectives and Principles of Securities Regulation.